

Rodná jména – historie a současnost

Z hlediska původu se dnes na území Čech a Moravy užívají dvě skupiny jmen – jména slovanská a neslovanská. Jména slovanská pocházejí z období slovanského dávnověku (*Stanislava, Ludmila, Květa* apod.) nebo se jedná o jména novější, která sem pronikají zejména po roce 1945 ze slovanských jazyků, především z ruštiny, méně polštiny a jihoslovanských jazyků (*Soňa, Taťána, Vanda* apod.), původem však většinou slovanská nejsou. Neslovanská jména se k nám šířila s příchodem křesťanství, v důsledku válek, obchodu, politiky apod. V současnosti se u nás užívají zvláště jména hebrejská (*Eva, Jana*), řecká (*Barbora, Kateřina*), latinská (*Magdaléna, Klára*), germánská (*Dagmar, Ingrid*), románská (*Iveta, Andrea*), v omezené míře jména z jiných jazyků. Po roce 1989 se objevují i jména orientální – v nábožensky smíšených manželstvích, např. muslim a křesťanka, se dávají obvykle, či závazně muslimská jména (*Fatima, Lejla*).

Ve vývoji českých jmen lze rolišit čtyři období: 1. období: do 13. století, 2. období: 13. – 18. století, 3. období: 19. století – konec roku 1945, 4. období: 1945 – současnost. V každém období se uplatňují určité obecné tendence ve výběru jmen a můžeme stanovit repertoár nejčastěji volených jmen. V období od roku 1945 do současnosti dochází ve srovnání s předešlými obdobími k významným změnám. Při výběru jména mizí rozdíly stavovské, vliv církve, stírají se rozdíly sociální i místní (město-venkov). Zachovávají se ale rodinné tradice, výběr je omezen matričními předpisy, významně se uplatňuje dobová společenská obliba jména, vkus, móda a veškeré společenské dění. Oživena jsou jména, např. *Kateřina, Markéta, Zuzana, Barbora, Lucie*, která byla oblíbena ve starších dobách a potom zatlačena barokními jmény. Pronikají také nová cizí jména, jak slovanská – *Galina, Soňa* apod., tak západní – *Renáta, Iveta* apod. Vliv módy lze pozorovat více u ženských jmen.

K poslední změně matričního zákona v ČR došlo v roce 2004. Podle ní se mohou zapsat na rodný list také dvě jména, která nejsou stejná, např. *Anna Marie*, a dítěti, které není občanem České republiky a jehož rodiče nemají státní občanství České republiky, lze zapsat více jmen. Podle předchozího zákona mohli rodiče, kromě cizích státních příslušníků, zapsat jen jedno rodné jméno nebo tzv. zdvojené jméno užívané ve funkci jednoho jména, např. *Anna-Marie*, pro vytváření zdvojených jmen však platí určitá pravidla, tzn. že nelze spojovat jakákoliv jména.

Literatura:

HOLUB, Milan: Zákon o rodině. Praha: Linde 2004. 751 s. ISBN 80-720-1451-X.

KNAPPOVÁ, Miloslava: Jak se bude Vaše dítě jmenovat? 3. vyd. Praha: Academia 1996. 358 s. ISBN 80-200-0591-9.

